

Folketinget – Kulturudvalget

Christiansborg, den 18. juni 2007

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere.

Fribyer til forfulgte forfattere.

- KUU-delegationsbesøg til Stavanger 4. juni

Elsebeth Gerner Nielsen (RV) og Mogens Jensen (S) har på en endags delegationsrejse besøgt ICORN, det internationale sekretariat for fribyer, der huser forfulgte forfattere. Sekretariatet ligger i Stavanger. Delegationen besøgte også kulturforvaltningen i Stavanger, der har koordineringsansvaret for nogle forfulgte forfattere, der bor i "fribyen" Stavanger.

Besøget skal ses i forlængelse af beslutningsforslag B 94 om etablering af fribyer for forfattere i Danmark. Elsebeth Gerner Nielsen har udarbejdet vedlagte rejserapport fra besøget i Stavanger

Med venlig hilsen
Finn Skriver Frandsen,
udvalgssekretær.

Besøg i Stavanger d. 4. juni 2007
- Mogens Jensen og Elsebeth Gerner Nielsen

Møde med kulturchef Siri Aavitsland

Stavanger har udarbejdet sin egen handlingsplan for litteratur og ytringsfrihed:

Baggrund:

- oprettet et friby-center 2003 – som er samlingssted for de forfattere, som gennem tiden er kommet til Stavanger under friby-ordningen
- litteraturuge på lokal cafe
- stolt forfattertradition

Handlingsplanen

Vision: Stavanger skal være en generøs litteraturby. Stavangerregionen skal være et knudepunkt i Europa for arbejdet med litteratur og ytringsfrihed; demokratisk offentlighed, flerkulturel litteraturkompetence og fribyforfattere.

Elementer:

- penge til oversættelse af udenlandsk litteratur (med tilknytning til indvandrere i Stavanger) til norsk (styrke mulighederne for indvandrerlitteraturen og integrering af denne flerkulturelle kompetenceoverførsel).
- fribyordning: 450.000 pr. forfatter indtil nu. Efter to år ophører ordningen og forfatterne glider ind i de eksisterende støtteordninger eller kommer i arbejde. Kommunen har etableret en række projekter, stipendier og andre støtteordninger inden for litteratur mv. – som disse forfattere kan få glæde af. Ekspres-centeret hjælper også forfatterne med at søge andre støtteordninger – således at de kommer på "linje" med andre norske forfattere. Stavanger anbefaler – at der ikke er for stor økonomisk afstand mellem startniveauet og slutniveauet for forfulgte forfattere.
- indvandrersprog i folkebiblioteket
- skrivekurser til alle aldersgrupper

Eksempel 1: 1998-2000: Mansour Kousthan kom fra Yemen til Stavanger efter 15 års fængsel. Han giftede sig med en kvinde en uge før han kom i fængsel. Han genforenes med hende i Stavanger (efter 15 års adskillelse!) De har nu boet sammen siden 1998 – fået et barn (7år). Har udgivet to digtsamlinger. En ung norsk kvinde fra Stavanger har lært sig arabisk og oversat Mansur Ranjers digte til norsk. De to har været på turne i den kulturelle skole – hvor han læser sine digte på arabisk og hun læser dem på norsk.

Eksempel 2: Mansour Koushan har lavet en gendigtning af Ibsens Nora (Nora plus Nora). Spillet i Stavnager Kulturhus.

Møde med Icorn, projektleder Helge Lunde.

- hver by får 100.000 i statsligt stipendium.
- Icorn har fået opstartsstøtte fra regeringen.
- 50000 pund i støtte fra Tetra Pak
- Hver by betaler 2000 Euro til Icorn
- Icorn arbejder for at skabe et erfaringsnetværk byerne imellem, herunder hvad man som by kan gøre for at få mest mulig udbytte af at have en forfulgt forfatter boende.
- Der findes også en række andre netværk, som det kan være relevant at knytte an til: Casa Refugia, Mexico (4 medlemsbyer); NACR (Nordamerika); Canadisk Pen – universiteter; Scholarship Risque (først og fremmest USA); Free Muse; Free Dimensionals; Reporters without Borders.
-

Icorn - Procedure:

- Icorn står for protection og promotion
- Icorn får "godekendelse" fra internationalt Pen om, at den person, der er på tale, dels er forfatter, dels er forfulgt.
- 18 byer er fribyer 4. juni 2007. (7 i Norge)
- der er lavet et charter for hvordan netværket skal drives; og hvad skal der til for at et menneske kan blive "Icorn-forfatter".

- nødvendigt at der i byen er kompetencer omkring flygtninges særlige situation og at disse kompetencer inddrages (der kan meget ofte være store psykiske problemer, som skal "behandles").
- der skal skabes et netværk omkring den forfulgte forfatter og dennes familie

Stavangers procedure for modtagelse af forfattere i dag

- modtagelseskomite (med politikere, Icorn m.fl)
- forfatteren får en kontaktperson i Kulturhuset
- introduktion til kulturelle netværk i byen
- forfatteren får et fuldt udstyret kontor stillet til rådighed
- kulturhuset sørger for at familien bliver inviteret til uformelle sociale arrangementer
- byen hjælper med at skabe et internationalt netværk
- også vigtigt at hjælpe forfatteren med at markedsføre sig selv
- familien går igennem et tilpasset introduktionsprogram, men samtidig suppleres dette med en introduktion til byens kulturelle liv og til de muligheder, der er for at fortsætte arbejdet som forfatter
- forfatteren skriver under på, at han vil bruge 2 år på at skrive/arbejde
- forfatteren inviteres til byens kulturelle arrangementer
- de færreste kan rejse tilbage efter de to år. Derfor skal der tænkes langsigtet i forhold til integrationen.
- alle fribyforfattere inviteres til den årlige litteraturfestival og spiller en fremtrædende rolle heri.
- overveje at købe et hus- som kan bruges til forfulgte forfattere
- overveje at udvide de 2 år til 3 år.

Erfaringer:

- i de arabiske lande er der meget mere status ved at være forfatter end der i de nordiske lande. Det betyder, at arabiske forfattere forholdsvis let får følelsen af ikke at blive regnet for noget, når de kommer til et nordisk land.

Andre oplysninger:

- 120 millioner af tipsmidler bruges på den kulturelle skole.

Om Stavanger:

- grundlagt 1125
- 117.000 indbygger
- 12,5% immigranter
- Norges hovedby for olie
- gør meget for at "holde på" kompetencen inden for olieområdet. Organiserer derfor store internationale konferencer om olieteknologi, miljø mv.
- nyt musikhus – bygning inspireret af skibsværft. Arkitekter: M-group – Oslo.
- europæisk kulturby i 2008. Vision: Open Port – inspireret fra fribyprojektet. En af årsagerne til at Stavanger blev valgt til kulturby
- Mål: åben, energisk og nyskabende
- Værdier:
 - Tolerance and freedom of speech
 - Hospitality and accessibility
 - Cultural Heritage and development
 - Innovation and quality
 - Environment and aesthetics

Stavanger er præget af "sejlerånd". Naturligt med det internationale.

/Elsebeth Gerner Nielsen